

УДК 745.52.077(477.86)

DOI <https://doi.org/10.15407/nz2024.06.1515>

МАЙСТРИ НАРОДНОГО ТКАЦТВА СЕЛА КОРНИЧ НА ПОКУТТІ: МІЖ АВТЕНТИКОЮ ТА ІМІТАЦІЄЮ

Ольга ОЛІЙНИК

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7292-3264>

кандидатка мистецтвознавства, наукова співробітниця,

Інститут народознавства НАН України,

відділ народного мистецтва,

проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна,

e-mail: oliao1610mac@gmail.com

Мета статті — висвітлити життєвий та творчий шлях майстрів народного ткацтва Івана Антоюка та Катерини Романенчук, які розвинули традиції народної тканини наприкінці ХХ і ХХІ ст., на тлі історії розвитку ткацького осередку Корнич (Коломийського р-ну Івано-Франківської обл.); актуально відзначити роль особистості у відродженні осередку і збереженні етнокультурних цінностей. *Об'єктом* дослідження є історико-культурні аспекти функціонування ткацького осередку Корнич, *а предметом* — мистецька практика і твори визначних ткачів — Івана Антоюка та Катерини Романенчук.

Джерельну базу статті склали записи інтерв'ю, зроблені авторкою у 1992 році в ході польового дослідження ткацького осередку Корнич та особистого спілкування з майстром Іваном Антоюком, твори ткачів корницького осередку (в тому числі І. Антоюка) в колекції КМНМГП та приватній збірці майстра, переписка з сучасною майстринею Катериною Романенчук і збірка творів, а також історична та краєзнавча література, інтернет-ресурси, архівні матеріали.

У дослідженні використані *методи* збору інформації (інтерв'ю, спостереження та фотофіксація); *біографічний метод* застосовано для висвітлення подій з життя і творчості майстрів, виявлення впливу на них суспільно-економічних та особистісних чинників. *Методом мистецтвознавчого аналізу* здійснено оцінку творчої спадщини майстрів минулого і сучасності, з'ясовано її значення для української культури.

Ключові слова: народне ткацтво, Покуття, осередок Корнич, традиція, майстер, мистецький твір, композиція, орнамент, візерунок, колір.

Olha OLIYNYK

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7292-3264>

Candidate of Arts (Ph.D), Researcher at the Folk,

Art Department of Ethnology Institute

of the National Academy of Sciences of Ukraine,

15, Svobody Avenue, 79000, Lviv, Ukraine,

e-mail: oliao1610mac@gmail.com

MASTERS OF FOLK WEAVING OF THE VILLAGE KORNYCH IN POKUTTIA: BETWEEN AUTHENTICITY AND IMITATION

Introduction. Today, more than ever, the arguments regarding the preservation of ancient monuments and the study of the work of folk masters by both academics and amateurs in the field are more relevant. In this context, it is important to analyze the creativity of the masters of a separate center of folk weaving in the village of Kornych (Kolomyia district, Ivano-Frankivsk region).

Article purpose is to highlight the life and creative path of folk weaving masters Ivan Antonyuk and Kateryna Romanenchuk, who developed the traditions of folk weaving at the end of the 20th and 21st centuries, in the context of the history of the development of the Kornych weaving center; it is relevant to note the role of the individual in the revival of the center and the preservation of ethno-cultural values.

The *object* of the research is the historical and cultural aspects of the functioning of the Kornych weaving center, and the *subject* is the artistic practice and works of prominent weavers — Ivan Antonyuk and Kateryna Romanenchuk.

The *article source base* was made up of recordings of an interview with master Ivan Antoniuk, made by the author in 1992 during a field study of the Kornych weaving center; correspondence with modern craftswoman Kateryna Romanenchuk, works of weavers of the Kornych, and her collection of works, as well as historical and local literature, Internet resources, archival materials. The largest collection of traditional fabrics from Kornych and neighboring villages, related by the same tradition, is owned by National Museum of Folk Art of Hutsul region and Pokuttia.

The research used *methods* of information collection (interviews, observations, and photography); the biographical method is used to highlight events from the life and work of masters, to identify the influence of socio-economic and personal factors on them. Using the method of art analysis, the creative heritage of past and present masters was evaluated, and its significance for Ukrainian culture was clarified.

Conclusion. The conducted research gives grounds for asserting that the ancient center of weaving in Kornych is a notable phenomenon in the folk art of Pokuttia and Ukrainian traditional culture. Primary merit in its revival and preservation until the end of the 20th century belongs to folk master Ivan Antoniuk. Ivan Antoniuk's work became a signpost on the way to the establishment of the deep traditions of Pokuttia and served for the growth of a new generation of Kornych weavers, among whom today the figure of folk craftswoman Kateryna is noticeable.

The creative practices of Kornych masters, as well as the culturally representative events of local enthusiasts, are a convincing argument for the continuation and nurturing of the tradition of Kornych.

Keywords: folk weaving, Pokuttia, Kornych settlement, tradition, master, artwork, composition, ornament, pattern, color.

Вступ. Народне мистецтво в сучасних умовах прагне йти в ногу з економічними, соціальними, культурними процесами глобалізації. Щоб протистояти певному нівелюванню народної культури потрібна дуже переконлива аргументація на користь традиційних мистецьких творів, як потужного чинника патріотичного і естетичного виховання. Сьогодні як ніколи актуальні аргументи щодо підтримки народних промислів, збереження пам'яток старовини та дослідження творчості народних майстрів як науковими працівниками, так і аматорами чи ентузіастами на місцях.

У цьому контексті важливим є аналіз творчості майстрів окремого осередку народного промислу, зокрема ткацького осередку Корнич, що на Покутті, у Коломийщині. Дослідження традицій та сучасних практик художнього ткацького осередку представляє інтерес не лише для історії українського декоративно-ужиткового мистецтва, а й для самого промислу, зокрема стосовно перспективи його відродження.

У спеціальній літературі діяльність корницьких ткачів та осередку загалом висвітлена вкрай недостатньо. Імена майстрів, не кажучи вже про щонайменший аналіз їхньої творчості, зустрічаються рідко, головним чином побіжно на сторінках альманаху і в оглядах виставок КМНМГП. Певний внесок у вивчення корницьких традиційних тканин зроблений авторкою цієї статті у монографічній праці про традиційне ткацтво Покуття [1] та публікаціях про сучасних покутських майстрів, зокрема П. Скальчук, І. Антонюка, К. Романенчук [2, с. 254, 256, 259, 262, 266—270; 3, с. 443—444]. Народні корницькі тканини аналізуються Оленою Никорак в контексті фундаментального дослідження традиційних тканин Західної України [4; 5]. Водночас нерозкритими залишилися творчі біографії провідних ткачів осередку, не достатньо вивчені авторські твори, не дана оцінка особистого вкладу майстрів у розвиток промислу. Дослідження минулого досвіду, з урахуванням досягнень, а також прогалин і помилок, важливе для відродження і перспектив сталого розвитку осередку народного ткацтва у нових реаліях.

Мета статті — висвітлити життєвий та творчий шлях майстрів народного ткацтва Івана Антонюка та Катерини Романенчук, які розвинули традиції народної тканини наприкінці ХХ і ХХІ ст. на тлі

історії розвитку ткацького осередку Корнич (Коломийського р-ну Івано-Франківської обл.); актуально відзначити роль особистості у відродженні осередку і збереженні етнокультурних цінностей.

Об'єктом дослідження є історико-культурні аспекти функціонування ткацького осередку Корнич, а *предметом* — мистецька практика і твори визначних ткачів — Івана Антонюка та Катерини Романенчук.

Джерельну базу статті склали записи інтерв'ю, зроблені авторкою у 1992 році в ході польового дослідження ткацького осередку Корнич та особистого спілкування з майстром Іваном Антонюком, твори ткачів корницького осередку (в тому числі І. Антонюка) в колекції КМНМГП та приватній збірці майстра, переписка з сучасною майстринею Катериною Романенчук і збірка її творів, а також історична та краєзнавча література, інтернет-ресурси, архівні матеріали.

Найбільшу колекцію традиційних тканин з Корнича та сусідніх сіл, споріднених однією традицією, посідає НМНМГП, при цьому велика заслуга у виявленні і збереженні артефактів осередку належить Любомиру Кречковському¹. Одні з найдавніших експонатів корницького ткацтва — перемітки і верети початку ХХ ст., більш масово представлені одягові (запаски, опинки, хустки, пояси, дзюбеньки) та інтер'єрні (скатертини, рушники, пішви, «писані» верети) вироби 1920—1950-х рр., а також об'ємна збірка авторських робіт кінця ХХ — початку ХХІ століття.

У дослідженні використані *методи* збору інформації (інтерв'ю, спостереження та фотофіксація); *біографічний метод* застосовано для висвітлення подій з життя і творчості майстрів, виявлення впливу на них суспільно-економічних та особистісних чинників. *Методом мистецтвознавчого аналізу* здійснено оцінку творчої спадщини майстрів минулого і сучасності, з'ясовано її значення для української культури.

Основна частина. Мальовниче покутське село Корнич на Івано-Франківщині простяглося на лівому березі Пруту за сім кілометрів від Коломиї. Село відоме археологічними знахідками і виявленими поселеннями з часів трипільської культури, давній осе-

¹ Кречковський, Любомир (1919—1999) — довголітній охоронець фондів НМНМГП.

редок різних видів ремесел, зокрема ткацтва й кушнірства. На території Корнича і сусіднього Грушева виявлено поселення трипільської культури, доби пізньої бронзи, два могильники культури карпатських курганів та поселення давньоруських часів. Вперше в письмових джерелах Корнич згадується 1472 року [6, с. 343].

Природні умови цього краю сприятливі для рослинництва, яке забезпечувало потреби населення в ткацькій сировині — волокнах луб'яних культур (конопель і льону). Причому перевага віддавалася коноплям, оскільки вони були менш вибагливими до кліматичних умов і їх волокно було міцніше за лляне. Льон сіяли в низинних місцевостях з вологим ґрунтом. Волокна луб'яних культур служили сировиною для виготовлення тканин одягового, інтер'єрного та господарського призначення.

У багатьох коломийських селах існувало вівчарство, що було пов'язано з широкими можливостями випасу. Про поширення сукнарства, особливо на території, яка прилягає до Пруту, говорить також наявність там водяних ступ для завершальної обробки вовняних тканин, які були майже при кожному млині. У Корничі, відомому також традиціями кушнірства, досі існує такий млин.

Серед покутських ткачів були ремісники, які працювали у промислі впродовж цілого року. Іншою, більш масовою категорією були ті, для яких ткацтво було лиш допоміжним заняттям і воно, як і інші селянські промисли, базувалося на наявності достатньої кількості сировини у власному господарстві. Виготовлення полотна і полотняних виробів було провідною галуззю домашнього ткацького промислу на Покутті, а полотно мало широке застосування в побуті. Виробництва різних сортів полотна та вовняних тканин виникали на базі вотчинних майстерень. В деяких феодальних інвентарях знаходимо скіпи відомості про ткачів-ремісників з Корнича, які мали повинності в оплаті спеціального податку чи відробку його полотном [7, арк. 13].

Зі скасуванням феодальних повинностей для безземельних селян домашні промисли, зокрема ткацтво, стали одним із засобів існування. Ткачі-ремісники шукати заробітку поблизу торговельних шляхів і в містах, де відбувалися великі ярмарки, зокрема у Коломиї, розташованій на перехресті торговельних шляхів. Це підтверджує у своїй кореспон-

денції про ярмарки на Покутті І. Герасимович, а саме, що справжньою окрасою ярмарок були «... рушники, скатертини, верети, веретки, коди, килимки, ліжники, запаски, пояси, дзюбенки і інші узори і закрашеною пряжею або вовною ткани витвори, виготовлені переважно в околицях Коломиї і Косова, де села майже повністю були зайняті цим ткацтвом» [8]. Зважаючи на розташування корницького осередку ткацтва, з великою мірою вірогідності це свідчення можна віднести і до нього.

Подібно до багатьох попрутських сіл, Корнич славився ткачами тонкого полотна — повісма, виготовлення якого вимагало досвіду і надзвичайної майстерності як прялі, так і ткача. Не кожне село могло похвалитися значною кількістю цих спеціалістів. Якщо грубі згрібні полотна для буденного одягу та інтер'єрних тканин ткали переважно з конопляної пряжі зі щільністю основи 10—12 ниток на сантиметр (звідси технічні назви — «десятка» і «дванадцятка»), то тонкі повісяні для святкових сорочок і переміток — з лляної, зі щільністю, що відповідала «шістнадцятці» і «вісімнадцятці». З початком ХХ ст. у коломийських селах для виготовлення тонких полотен все частіше використовували фабричну бавовняну пряжу.

Зовсім новим у другій половині ХІХ ст. стало виготовлення на замовлення і ринок готового одягу — сорочок, запасок, поясів, сіраків, петеків, байбараків та іншого суконного одягу. Типовими для Корнича були сукна з шорсткою, часто вузликуватою поверхнею, у вигляді ключок різних за висотою і густотою.

Комплекси тканин та усталені прийоми їх оздоблення склалися віками в певних історичних умовах, виступали виразним показником естетичних смаків народу, його достатку і культурного розвитку. Побутування певних типів тканин і найбільш характерні їх ознаки значною мірою локалізували художню виразність традиційного вбрання та оселі, визначаючи їх конкретну територіальну приналежність. В цей час відбулося формування основних локальних осередків, концентрація яких була обумовлена переважно сприятливими умовами для отримання текстильної сировини (долина ріки Прут), а також близькістю ринків і торговельних шляхів (околиці Коломиї).

Специфічні риси народного ткацтва як низинної, так і підгірської території переплелися і знайшли свої

Іл. 1. Корницька родина, 1930-ті рр. (Світлина з фотоархіву М. Пиріг-Оленюк)

Іл. 2. Весільна пара с. Корнич, 1925—1927 рр. (Світлина з фотоархіву Михайла Вінтонюка)

Іл. 3. Княгиня з дружною, 1920—1930-ті рр. (Світлина з фотоархіву Михайла Вінтонюка)

Іл. 4. Молоде подружжя з Корнича, 1930-ті рр. (Світлина з фотоархіву Михайла Вінтонюка)

відбиття в асортименті й декорі традиційних тканин Коломийщини, зокрема корницького осередку. Цей осередок ткацтва локалізується в Корничі і охоплює більший обсяг, фактично агломерацію коломицьких сіл (Корнич, Королівка, Грушів, Тростянка, Перерив, Дебеславці, Воскресінці, Матеїв-

ці, Залуч), де панують подібні традиції в одязі та побуті (іл. 1, 2, 3, 4).

У коломицьких селах, в тому числі Корничі і присілках, основним поясным одягом жінок до 30—40 рр. ХХ ст. були двоплатові запуски («попередниця» і «позадниця») та частково опинки. Прямо-

Іл. 5. Запаска «качурова», 1920—1930-ті рр., с. Корнич; вовна, бавовна, сухозолоть; ремізно-човникове ткання, ручний перебір (МЕХП)

кутне полотнище запаски (80 x 70 см) декороване вузькими поперечними гладкими або дрібноузорними смужками різної ширини і кольору, які ритмічно чергуються по всій довжині виробу, а також широким поліхромним орнаментом в нижній частині (поділку) святкових запасок — «забором» (іл. 5). Забір у корницьких запасках творять геометричні, іноді стилізовані рослинні мотиви, від яких походить його назва — «качуровий», «сливовий», «на ружі» тощо. Якщо наприкінці XIX — поч. XX ст. у запасках даного осередку переважав червоний колір, то вже в 20—30-х рр. його змінила глибока та складна за тональними нюансами вишнево-зеленувата кольорова гама з теплими акцентами (іл. 6). Пізніше в цьому осередку, подібно як і в багатьох коломийських селах, носили задню запаску в поєднанні з фартухом з фабричної вовняної тканини.

В ряді сіл — Корничі, Тростянци, Воскресінцях, Семаківцях, Залуччі та інших — паралельно із запаскою або самостійно побутували подібні до запасок за матеріалом і технікою виконання, але відмінні щодо розмірів (140—160 x 70—80), декору та манери обгортання — опинки. Вони відносяться до одноплатового типу поясного вбрання і за характером орнаменталізації тридільні: дві крайні частини («попере-

Іл. 6. Жіночий самодіяльний колектив 2020-ті рр. (запаски — автор К. Романенчук)

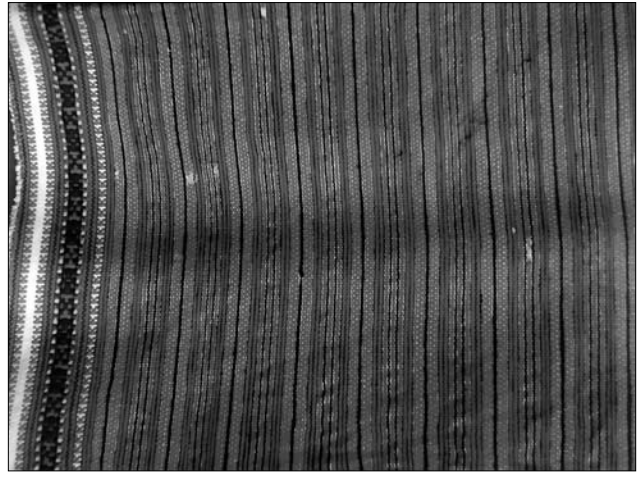
Іл. 7. Корницькі жінки в опинках, 1990-ті рр. (Світлина з фотоархіву М. Ганущака)

диниці») переткані гладкими або узорними смугами, середнє поле завжди безузорне, найчастіше чорне. Тонкі парні заснівки вверху і внизу виробу довершують гармонію орнаменту і фону горбатки (іл. 7).

Корницькі жінки до початку XX ст. обвивали голову переміткою — архаїчним типом полотняного головного убору, оздобленим на кінцях вузьким орнаментальним забором (іл. 8). Для корницьких переміт-

Іл. 8. Перемітки, поч. ХХ ст., Коломийщина; льон, бавовна, вовна; полотно, ручний перебір (приватна колекція)

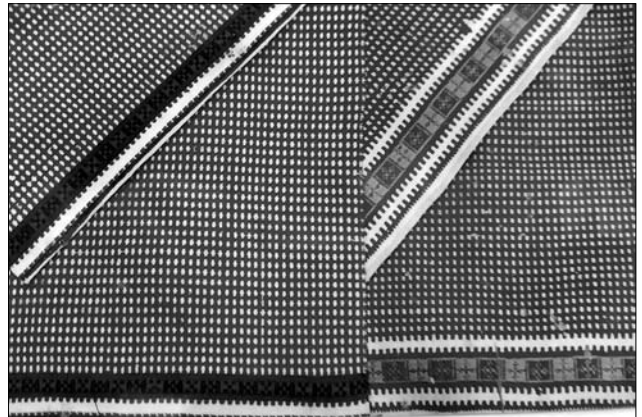
Іл. 10. Хустка, 1920—1930-ті рр.; льон, вовна, бавовна; ремізно-човникове ткання, ручний перебір (МЕХП)

Іл. 9. Жінка з Корнича у тканій хустці, 1920-ті рр. (Світлина з фотоархіву Г. Григор'євої)

кових заборів, як загалом коломийського Надпруття, характерні переважно геометричні візерунки монохромного вирішення. Пізнішим (1912—1930-ті рр.) типом головного убору жінки у Корничі стала тканина («роблена») хустка — майже квадратний плат, щільно перетканий червоною вовною, теж з вузькими заборами на кінцях (іл. 9). Хустки, як і запаски, принесли славу корницьким ткачам, які разом з грушівськими спеціалізувалися на цій продукції і виконували замовлення для навколишніх сіл (іл. 10, 11).

Традиційний комплекс вбрання у Корничі доповнювали пояси та маленькі ткани торбинки — дзьо-

Іл. 11. «Роблені» хустки, 1930-ті рр., авт. Скальчук П., с. Тростянка (Коломийщина); вовна, бавовна; ремізно-човникове ткання, ручний перебір (церква Св. Архистратига Михаїла)

беньки, які носили переважно чоловіки. В залежності від майнового стану узори («забірані») або прості смугасті крайки носили як чоловіки, так і жінки, а замовляли їх у майстрів, що спеціалізувалися на даних виробках. Засновані дзьобеньки, які мали довгу узорну ручку, аналогічну крайці, вочевидь, теж виконували вони (іл. 12, 13).

Масово ткали в Корничі хатні тканини — верети, скатертини, рушники, пішви, хідники тощо. Декоративне вирішення цієї групи виробів графічне, що є співзвучним традиції декорування коломийських інтер'єрних тканин. Основу орнаменту заборів складають традиційні геометричні і стилізовані рослинні мотиви — ромби, хрести та розетки. Серед найпоширеніших в Корничі, Перериві, Залуччі та інших селах забори — «кучерявий», «качуровий», «клечук», які творять варіантні форми «ромбу з гачка-

Іл. 12. Чоловіки с. Корнич у традиційному вбранні (з дзьобеньками), поч. XX ст. (Світлина з фотоархіву Михайла Вінтонюка)

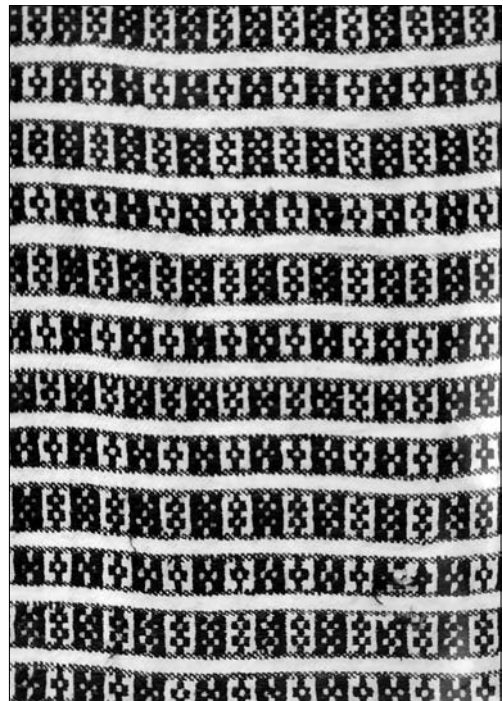

Іл. 13. Дзьобенька, 1930-ті рр., с. Корнич; вовна, бавовна; чиновате ткання (НМНМГП)

ми» та «кучері», нерідко в поєднанні із розетковими мотивами². У кольоровому вирішенні вони найчастіше дихромні — чорно-червоні, з вкрапленням ораного і зеленого.

Верети, скатертини, запаски, хустки корницьких майстрів завоювали їм славу не лише у рідному селі, а й в навколишніх селах (іл. 14). Зокрема великою популярністю і попитом у передвоєнні роки користувалися «писані» верети Івана Кубаєвича (1899—1969) з Перерива. Білі конопляні верети, засновані або переткані нескладними візерунками з парканців та павучків, виконаними чорною вовною з вкрапленням червоної, ткали багато ткачів, але у Кубаєвича був особливий почерк і художнє чуття. Характерні ознаки його тканин — добра гармонія декору і фону, прості, чіткі орнаментальні ритми, обмежена колірна гама. Більшість його виробів монохромні (чорні), однак у пізніших (1940—1950-х рр.) помітним є значне вкраплення зеленого, рідше червоного і білого кольорів. Роботи майстра стали зразками для наслідування ткачами цього та інших осередків (іл. 15).

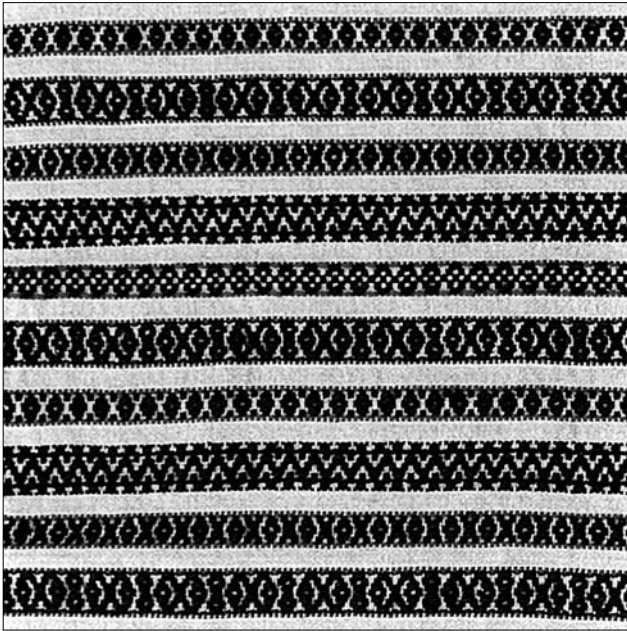
Видатним ткачем, який ткав у Корничі витончені, делікатні тканини — скатертини, запаски, хуст-

Іл. 14. Верета «хрестикова», 1920-1930-і рр., с. Залуч (Коломийщина); вовна, конопля; чиновате і перебірне ткання (церква Успіння Прсв. Богородиці)

ки, а також верети був Михайло Герило (1908—?), у якого замовляла вироби навіть дідичка. Примітним серед корницьких ткачів був також Михайло Лак-

² НМНМГП-4366 (Корнич), 3416, 4177 (Перерив).

Іл. 15. Верета, поч. XX ст., авт. Кубаєвич І., с. Перерив (Коломийщина); конопля, вовна; чиновате і перебірне ткання (НМНМГП)

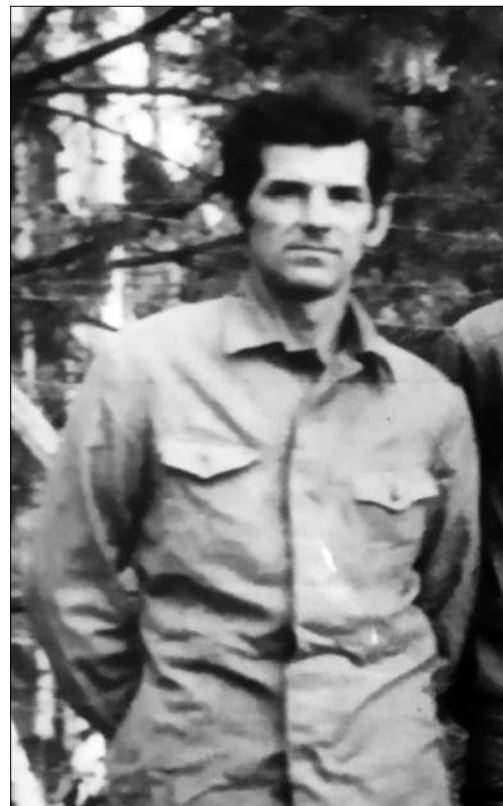
нюк (1905—?), що ткав повіско — тонке полотно для святкової сорочки. А ще знані в селі народні майстри-ткачі батько і син — Граб Михайло Федорович (1914—1997) і Граб Іван Михайлович (1949—2024), родину яких односельці досі кличуть «Цісарями» (іл. 16, 17). Великим попитом в селі і за його межами у кінці 1930—1960-х користувалися запаски, крайки, верети, скатертини та інші вироби Михайла Граба (іл. 18). Своє ремесло і знання традицій художньої тканини він передав синові Івану, який теж став народним майстром по ткацтву. Іван ткав узористі верети, хіднички, крайки та чудові запаски. Напевно, колись в кожній хаті була робота батька і сина³.

Майстер **Іван Васильович Антонюк** (іл. 19), зусиллями якого традиції корницької вишивки і художньої тканини відродилися і продовжилися до кінця XX ст., народився 16 червня 1923 року у селі Корнич, багатому традиціями кушнірства, ткацтва і вишивки. Окремі штрихи до біографії записані зі слів самого Івана Антонюка влітку 1992 року під час польових досліджень автора у с. Корнич. Важливу інформацію про майстра містять каталоги [9] та оглядові статті виставок КМНМГП [10; 11]. Відомості про цього унікального майстра знаходимо серед статей-персоналій ЕСУ [12].

³ Записано від М. Вінтонюка. URL: <https://www.facebook.com/groups/258520642012426>

Іл. 16. Граб Михайло Федорович (1914—1997) — майстер народного ткацтва з Корнича (Світлина з фотоархіву Михайла Вінтонюка)

Іл. 17. Граб Іван Михайлович (1949—2024), син Михайла Граба — майстер народного ткацтва з Корнича (Світлина з фотоархіву Михайла Вінтонюка)

Ще з ранніх літ Іван Антонюк захоплювався красою корницьких тканих виробів. Безліч разів спостерігав за роботою відомих сільських ткачів — близького сусіда Івана Кубаєвича, якого вважав «видатним ткачем і розвиненим художником»; маминого брата Михайла Гирила та ще одного родича — Михайла Лахнюка, який спеціалізувався на виготовленні тонкого полотна — повісма. Малим хлопцем любив споглядати за вправною роботою ткачів за ткацьким верстатом, особливо вражало дитячу увагу те, як слухняно «бігає» між нитками і не зачіпає їх човник, як непомітно з'являються візерунки.

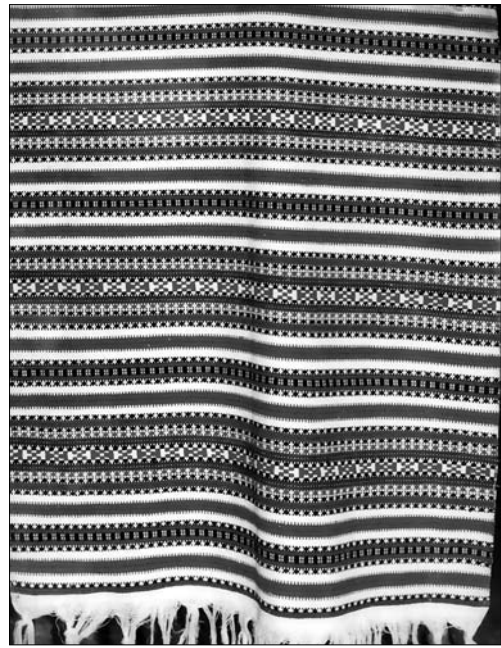
Малого Іванка підсвідомо манила за собою краса народної тканини і водночас тяжкі реалії життя не давали втілити мрію в реальність. В особистій розмові, майстер зізнався, що було кілька моментів в його житті, що спонукали його вивчати і зберігати традиції рідного села. Один з них — у важкі 1942—1943 роки Другої світової війни, коли йому довелося воювати⁴. Одного разу, перебуваючи у хорватському чи то сербському поселенні, здала побачив дівчат у вишиванках, білену хату під гонгом, вишневий сад... Все це нагадало Україну, але підійшовши ближче, помітив розбіжності в орнаменті й характері вишивки, бо в уяві виник образ свого, «корницького». Відтоді став уважно приглядатися і детальніше вивчати особливості традиційної покутської вишивки, ткацтва, вбрання, а згодом і фотографувати односельців у святковому вбранні, колекціонувати давній одяг та предмети побуту.

Після війни Іван Антонюк повернувся працювати у колгосп, проте власне захоплення ні на мить не полишало його і знайшло вияв у організаторській роботі. У 1969 році він заснував і очолив у колгоспі допоміжні промисли з вишивки, якою славилася рідне село. Невдовзі прийшло й перше визнання — вишивки с. Корнич з успіхом експонувалися у Києві і Москві на виставках досягнень народного господарства (1973—1975 рр.)⁵.

На початку 1970-х років до Корнича докотився відголос «килимової лихоманки», що охопив села

⁴ В 1942—1943 роках був підрайоновим провідником ОУН.

⁵ У 1970-х представляв вишивку, а згодом і продукцію килимарського цеху та авторські сувенірні вироби (рушники, скатертини, верети, доріжки) на щорічних республіканських (м. Київ) та загальносоюзних (м. Москва, 1972, 1975, 1976, 1986) виставках досягнень народного господарства срсп.

Іл. 18. Скатертина «писана», 1930—1940-ві рр., авт. Скальчук П., с. Тростянка (Коломийщина); білена бавовна, заполоч; ремізно-човникове ткання, ручний перебір (церква Св. Архистратига Михаїла)

Іл. 19. Антонюк Іван Васильович (1923—1995) — народний майстер декоративно-ужиткового ткацтва з Корнича. 1990-ті рр. (Світлина з фотоархіву М. Ганущака)

Косівщини і Коломийщини. Килимарські цехи створювали передусім в давніх осередках народного ткацтва, де були живі традиції і практикуючі ткачі. Килими, як і багато творів народного декоративного

Іл. 20. Фольклорний колектив с. Корнич у Національному музеї народної архітектури і побуту в Пирогово, 1989 р. (Світлина з фотоархіву Уляни Загорняк)

мистецтва, були затребуваними: зберігали традиційну основу та ужитковість, експонувалися на виставках, поповнювали музейні і приватні збірки. У 1973 р. І. Антонюк організував ще й килимарський цех, який об'єднував 32 постійних робітників і 30 надомників. До роботи він залучив молодих здібних дівчат Корничачок, серед яких його майбутні учениці.

Бажання відродити ткацький промысел у рідному селі спонукало Антонюка самого сісти вже у зрілому віці за верстат і освоїти ткацьке ремесло. Техніку ткацтва на верстаті перейняв у місцевого ткача Граба Михайла. Осягнути перебірне ткацтво допоміг знайомий йому ще з дитинства майстер Іван Кубаєвич та майстриня з сусідньої Тростянки Параска Скальчук⁶. Постійно досліджував місцеве традиційне ткацтво і сусідніх осередків. Прогалини спеціальних знань заповнював знаннями і розумінням народної традиції та наполегливою працею за верстатом. Важливим джерелом в пізнанні особливостей покут-

⁶ Скальчук, Параска Федорівна (1906—1991, с. Тростянка, тепер Коломийського району Івано-Франківської обл.) — майстер народного ткацтва Покуття. Асортимент творів: скатерті, накидки, доріжки, рушники. Особливо вишукані її сніжно-білі рушники з багатими орнаментальними заборами. Учасниця виставок: м. Коломия (1976, 2006), м. Івано-Франківськ (2006). У НМНМГП зберігається 14 творів майстрині.

ської тканини були контакти майстра з працівниками Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття і визначними народними майстрами. Вроджене відчуття краси і гармонії, а також традиції рідного краю виховали і сформували його як народного майстра.

Активна громадська позиція і небайдужість до долі культурної спадщини рідного краю повернули любов'ю односельчан і державним визнанням⁷. У 1970-х представляв продукцію килимарного цеху та авторські сувенірні вироби (рушники, скатертини, верети, доріжки) на щорічних республіканських (м. Київ) та загальносоюзних (м. Москва, 1972, 1975, 1976, 1986) виставках досягнень народного господарства СРСР. Був учасником численних виставок декоративного мистецтва у містах і столиці України.

Попри постійну зайнятість організаторською роботою, Іван Васильович знаходив якийсь час для роботи за верстатом: чи то над веретою, килимом чи рушником. Найулюбленіше знову і знову нагадувало про себе. І ось з роками цілковито заволоділо ним. У 1983 р. майстер вийшов на пенсію (до того моменту і цех закритися) і почав ткати самостійно.

Прикметною ознакою кінця 1990-х рр. став масштабний фольклорно-фестивальний рух як форма культурної комунікації, що організовує культурно-мистецький простір. Вболіваючи за збереження і розвиток традицій покутського мистецтва, Іван Антонюк звернувся до мешканців Корничачок брати участь в святах ремесел і фольклору, духовних соборах та інших заходах. З його ініціативи був створений фольклорний колектив (нині «Корничанка», керівник Катерина Романенчук), який близько тридцяти літ з успіхом виступає в області та Україні, а найважливіше — популяризує давній одяг і звичаї села Корнич (іл. 20).

Зрілий вік став для Івана Антонюка несподівано плідним і багатим на розмаїті твори. В них відразу прозвучав почерк майстра — переосмислені традиції, проста композиція і досконала техніка ткацтва. Він сміливо експериментував та вдосконалював

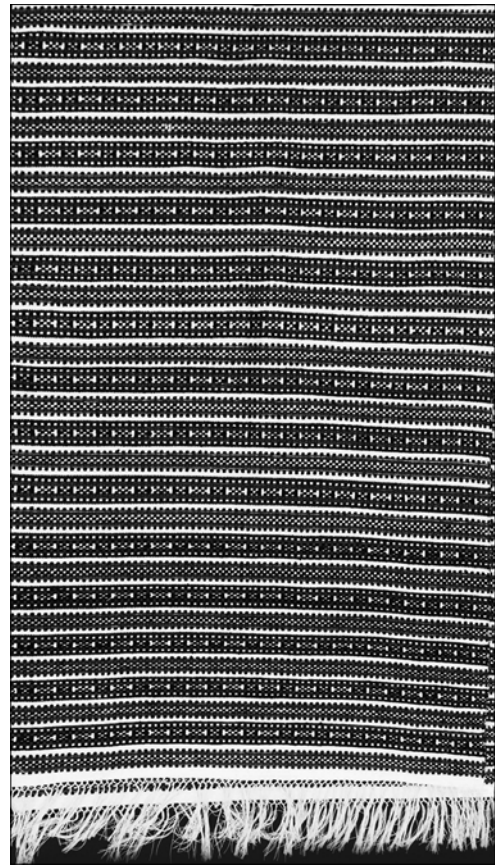
⁷ У 1973 р. Івана Антонюка як керівника цеху нагороджено Дипломом Німецької Демократичної Республіки за участь колгоспу у виставці, що відбулася в Німеччині. А ще, згодом у Києві в 1978 р. — медаллю і Дипломом І ступеня ВДНГ УРСР.

свою майстерність, активно брав участь у регіональних святах ремесел і фольклору, виставках самодіяльного образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Персональні виставки творчих робіт майстра відбулися в Коломиї (1978, 1987), Івано-Франківську (1989), Львові, Запоріжжі (1991). Вони яскраво засвідчили, що в українське мистецтво прийшов всебічно обдарований майстер.

Невдовзі твори майстра почали поповнювати музейні колекції. Не любив майстер виготовляти вироби приватно, віддавав перевагу замовленням музеїв та церкви. Бажав за краще творити для музею, в якому його твори будуть зберігатися і їх оглядатимуть відвідувачі. В результаті значна кількість творів І. Антонюка зберігається у збірках провідних музеїв України⁸, поповнили свої колекції і музеї за океаном — музей писанок в Філадельфії та музей українського мистецтва в Торонто. Звання народного майстра Іван Антонюк отримав у 1985 році. У нашому інтерв'ю він відзначив, що своєму успіху і визнанню дуже завдячує Коломийському музею, спілкуванню з його працівниками, зокрема з головним охоронцем фондів Любомиром Кричковським.

Іван Антонюк пройшов тривалий шлях технічного та художнього вдосконалення — від копіювання місцевих традиційних виробів і механічного відтворення орнаменту до створення на традиційній основі власних мистецьких творів. На початках освоєння ремесла, відтворюючи давні монохромні верети сіл Перерив, Чорний Потік та Корнич, майстер вже збагачував їх кольоровими акцентами, ускладнював мотиви⁹ (іл. 21).

Дотримуючись традиційних принципів симетрії та рівноваги орнаментальних площин, він найчастіше застосовує три- і п'ятидільне членування заборів, складні геометризовані мотиви «качурів», ромбових та хрестових фігур. Улюбленими мотивами майстра є квіти — «квітки», «ружочки», «ромашки»¹⁰ [45]. У творах 1980-х особливе декоративне звучання отримують запозичені з писанкарства та вишивки мотиви (безконечник, похила гілка, меандр). Велику увагу

Іл. 21. Антонюк І.В. Верета, 1985; бавовна; ремізно-човникове і перебірне ткання (НМНМГП)

майстер відводить фону, а саме пошуку пропорційності відносно орнаменту, фактури (іл. 22, 23).

Характерною особливістю творів Антонюка є перевага орнаменту над фоном, тому найчастіше використовується перебірне ткання «під дошку» та ремізно-човникове, якими майстер володів досконало. Особливого декоративного звучання у творчості майстра набрала верета, виткана у традиційній покутській колористиці. Ознакою творів середини 1990-х стало перевантаження декору верети надмірною кількістю дрібних мотивів, що уподібнило їх скатертинам (іл. 24).

Свій досвід і вміння майстер передавав всім, хто любив народне мистецтво і хотів пізнавати секрети майстерності. Наприкінці 1980-х рр. серед них були молоді здібні учениці: Катерина Григорчук (Романенчук) (1948 р. н.), Марія Тимошук (1957—2012), Марія Граб (1960 р. н.), які невдовзі почали виставляти власні твори поряд з вчителем, а окремі з них, як Катерина Романенчук, самі вже досягнули зрілості народного майстра. Навчаючи, Іван Антонюк постійно акцентував увагу на застосуванні саме

⁸ КМНМГП, Косівський музей народного декоративного мистецтва, Національний заповідник «Киево-Печерська Лавра», МЕХП, краєзнавчі музеї Івано-Франківська, Снятина, Сум, Запоріжжя.

⁹ НМНМГП-14604, 14606, 15006.

¹⁰ НМНМГП-15782, 15781, 14791.

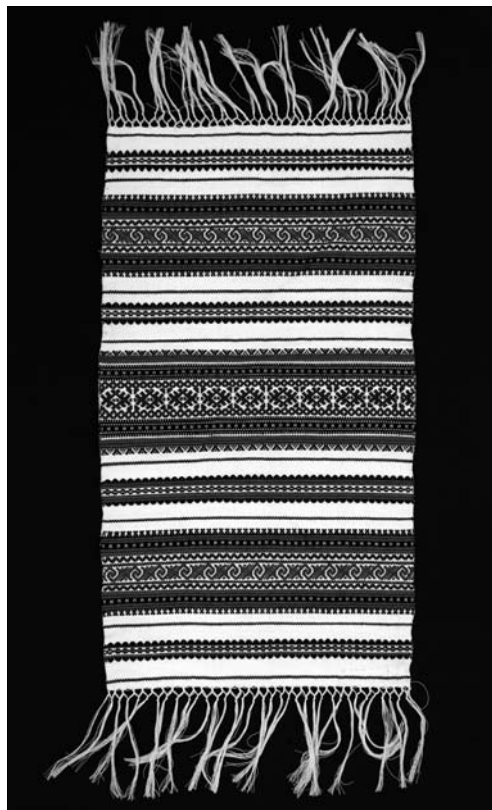

Іл. 22. Антонюк І.В. Рушник, 1985; бавовна, вовна; ремізно-човникове і перебірне тканиня (НМНМГП)

місцевих покутських традицій, «відтворенню свого, а не чужого, бо воно не гірше, а навіть краще, бо своє». Влітку 1995 р. майстер припинив свій творчий і життєвий шлях.

З творчістю Івана Антонюка тісно пов'язане захоплення ткацтвом корнечанки **Катерини Романенчук** (Григорчук)¹¹ (іл. 25). Майстер став її першим учителем ткацького ремесла, навчив любити і цінувати традиції рідного села. А почалося все,

¹¹ Романенчук (Григорчук), Катерина Іванівна (20.06.1948, с. Корнич, тепер Коломийського району Івано-Франківської області, Україна) — майстер декоративного ткацтва, вишивки та бісероплетіння, членкиня регіональної Спілки майстрів народного мистецтва «Журавка» (з 2005).

Іл. 23. Антонюк І.В. Накидка, 1986; бавовна, вовна; ремізно-човникове і перебірне тканиня (НМНМГП)

Іл. 24. Антонюк І.В. Скатертина, 1986; бавовна; ремізно-човникове і перебірне тканиня (НМНМГП)

коли ще дівчиною запросив її на роботу у килимарний цех, який він організував у Корничі. Після закриття цеху (у 1983 р.) Катерина Романенчук при-

Іл. 25. Романенчук Катерина Іванівна (1948 р. н.) — майстриня декоративного ткацтва, вишивки та бісероплетіння з Корнича

дбала б-ремізний верстат у сусідньому Залуччі, який освоїла завдяки його власниці, місцевій народній ткалі. Відтоді майстриня творчо працює у власній майстерні над створенням передусім інтер'єрних виробів — верет, рушників, скатертин, доріжок. З набуттям досвіду і вправності береться за одягову тканину: на б-ремізному ткацькому верстаті, використовуючи техніку ремізно-човникового перебірного ткання, відтворювала традиційні корневецькі запаски, опинки, пояси-крайки, хустки (іл. 26, 27).

Економічні труднощі 1990-х не згасили творчого запалу майстрині, робота за верстатом майже не переривалася. Із здобуттям Україною Незалежності з'явився запит на традиційне покутське вбрання: односельці активніше використовували його на свята, в обрядах (особливо весільному), на сцені. Майстриня ткала святковий традиційний одяг на замовлення, сценічні костюми для фольклорних колективів села та інших місць. У своїй садибі-майстерні проводила майстер-класи з виготовлення та зшивання тканих сорочок.

З того часу вже понад п'ятдесят років Катерина Романенчук провадить індивідуальну творчу практику — займається ткацтвом та вишивкою. Паралельно з ткацтвом, ще з юності захоплюється покутською вишивкою і досконало володіє різними її техніками: настелюванням, низинкою, хрестиком. З часом освоїла бісероплетіння і створює прикраси до ансамблів вбрання. Багато років, як завідувачка міс-

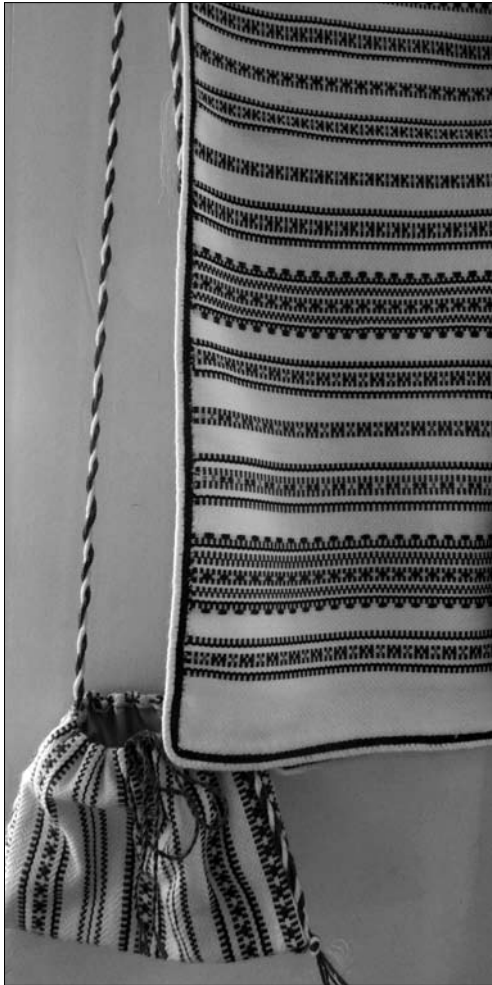
Іл. 26. Романенчук К.І. Запаски в експозиції персональної виставки в Коломиї (2019); акрил, вовна; ремізно-човникове і перебірне ткання (колекція К. Романенчук)

Іл. 27. Романенчук К.І. Запаски в експозиції персональної виставки в Коломиї (2019); акрил, вовна; ремізно-човникове і перебірне ткання (колекція К. Романенчук)

цевого краєзнавчого музею, зберігає та активно популяризує традиції і обряди рідного села. Також є учасницею вокального жіночого ансамблю «Корничанка», у репертуарі якого українські народні пісні, відтворені фрагменти весільного обряду, великодніх ігор та різдвяної коляди.

У 1970—1980-х брала участь у регіональних, всеукраїнських та загальносоюзних виставках. За часів Незалежності України створені Романенчук ансамблі жіночого і дитячого вбрання, чоловічі сорочки, декоративно-ужиткові тканини, ткани торбини й прикраси з бісеру неодноразово експонувалися на виставках в Україні та за кордоном (іл. 28). Персональні виставки відбувалися у м. Коломиї (1990, 1991, 2007, 2013, 2019), м. Івано-Франківську (1989, 1997), м. Запоріжжі (1991), м. Києві (1995, 1996), м. Ліндлар, (Німеччина, 2010) [13]. У 2013 р. взяла участь у виставці «ТекСТИЛЬ. Динаміка традиції» (НМНМГП) [14], яка представляла традиційний одяг Коломийщини, творчість народних майстрів та художників у галузі ткацтва. Ця виставка

Іл. 28. Романенчук К.І. Комплект запаски і торбинки, 2019; бавовна, вовна; ремізно-човникове і перебірне ткання (колекція К. Романенчук)

також була присвячена 65-тирічному ювілею майстрині і 90-літтю від дня народження корницького майстра І. Антонюка. На ній майстриня експонувала ткани сорочки, запаски, скатертини, виткані у традиціях осередку Корнич (іл. 29, 30).

Персональна виставка під назвою «Рукотворна тканина» з нагоди 75-річчя майстрині відкрилася в липні 2023 в «Містечку майстрів» (НМНМГП) [15]. Експозиція представила доробок творчого тандему учитель-учень: більше ста творів ювілярки, а також роботи І. Антонюка з фондів музею. Її твори зберігаються в колекціях багатьох музеїв України, зокрема у колекції НМНМГП зберігається шість авторських робіт майстрині.

Твори мисткині самобутні, засвідчують про досконале володіння нею різними техніками народного ткацтва і вишивки, вдумливе інтерпретування традицій та власні орнаментальні композиції. За основу в орна-

Іл. 29. Романенчук К.І. Ансамбль святкового одягу, 2019; бавовна, акрил; ремізно-човникове і перебірне ткання (колекція К. Романенчук)

ментуванні авторських робіт майстриня використовує традиції оздоблення народного одягу, декоративно-ужиткових тканин, характерних для рідного села.

Окрема ділянка творчості — авторські розробки святкового та сценічного одягу, в оздоблення яких майстриня творчо інтерпретує традиційні зразки народного одягу і тканин сіл Попруття. Є автором сценічних костюмів вокального жіночого фольклорного ансамблю «Корничанка» (іл. 31).

Емоційне піднесення перших років незалежності доволі помітно згасло і незважаючи на певні спроби і декларативні наміри по відродженню культурних традицій, сьогодні у народному ткацтві, в тому числі Корнича, триває затяжна криза. Катерина Романенчук єдина ткаля і учениця, яка продовжує справу Івана Антонюка — репрезентує і розвиває традиції народного ткацтва корницького осередку. Свої знання традицій і досвід має намір передати онуці Катерині.

Мешканці багатого традиціями ремісництва села щиро вболівають про збереження культурної спадщини предків. Це і місцеві краєзнавці, вчителі, літератори, публіцисти, які зафіксували багато історичних фактів і видали історико-краєзнавчий нарис про село Корнич, зібрали численну збірку фотоматеріалів, зокрема що стосуються народного вбрання. Завдяки загальнодоступності окремими з них доречно скористалася авторка. На початку 2020-х рр. нова хвиля загальноукраїнського зацікавлення корницькими традиціями та туристичного пошуків пов'язана з особою місцевого ентузіаста, майстра-кушніра Михайла Вінтонюка¹² (іл. 32). Задля популяризації традиційного вбрання, разом з племінницею Надією Вінтонюк він заснував проєкт з промовистою назвою «Відродження» (іл. 33). Попри відродження відомого у Корничі кушнірства і репрезентації кращих досягнень етноестетики, у задумі авторів ширші цілі: популяризація традиційної української культури, повернення автентичної естетики і осмислення філософії предків. «Я хочу, щоб люди цікавилися минулим, бо минуле — то є істинна правда про нас», — міркує Михайло Вінтонюк [16]. Цю ж програму в поетичній формі виголосила місцева поетеса і журналістка Ярослава Городницька-Іванчук:

*А дівочки, як квіточки, та Михась нівроку.
Вишивані кептарики в бренді цього року.
Веселяться дівчаточка, аж цвітуть узори
І молодіють у Корничі прадавні убори.
Пан Михайло реставрує старовину нині
Відчиняйте, люди добрі, бабусині скрині.
Та покажіть онучатам цюнайкращі вбори,
Покажіть в чім ходили до церкви й до школи.
Покажіть, якими були сорочки і крайки,
Та навчїть їх відрізняти сардак від куфайки.
Хай не тліють у закутках запаски й кожухи
Й не вдягаються в гerdани павуки та мухи.
Хай кептарики дублені звеселяють душу
А до цього, любі друзі, ще сказати мушу:
Нема кращого у світі, ніж покутські вбори
Наші рідні вишиванки і гуцульські узори.
Як збереже стару скриню кожен в своїй хаті,
Тоді будем в Україні щасливі й багаті.*

*(вірш, присвячений початку проєкту
«Відродження», 2020 р.).*

¹² Михайло Вінтонюк — кушнір і колекціонер із села Корнич, що на Коломийщині. Реставрує старовинні кептари та шие нові за давніми взірцями. З 2020 засновник популяризаційного проєкту «Відродження».

Іл. 30. Романенчук К.І. Ансамбль святкового одягу з доповненнями, 2024; бавовна, акрил, вовна; ремізночовникове і перебірне тканиня (колекція К. Романенчук)

Іл. 31. Фольклорний колектив «Корничанка», 2013 р., автор запасок К. Романенчук (Світлина Віри Угорської)

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що давній осередок ткацтва в Корничі й наближені до нього селах — помітне явище в народному мистецтві Покуття й українській традиційній культурі. Першочергова заслуга у його від-

Іл. 32. Михайло Вінтонюк — майстер-кушнір з Корнич, засновник мистецького проекту «Відродження»

Іл. 33. Корницька наречена, 2023, реконструкція (мистецький проект «Відродження»)

родженні та збереженні до кінця ХХ ст. належить народному майстру Івану Антонюку. Його внесок у розробку узорних тканин Коломийщини найбільший. Творчий доробок майстра доволі різноманітний, він ткав вироби інтер'єрного та одягового призначення: рушники, скатертини, доріжки, накидки, наволочки, порт'єри, верети, сорочки, запаски та інше. Залишаючись покутською за технічними при-

йомами та основними рисами декору, тканина цього майстра набуває особливих прикмет: відмінні пропорції, складніші за трактуванням форми орнаментальні мотиви, ущільнений ритм узорних смуг, несподівані колірні сполуки. Вона виразна та сучасна за художньою формою, для неї властиві надзвичайна легкість і прозорість орнаменту, чітке графічне трактування мотивів.

Творчість Івана Антонюка стала дороговказом на шляху утвердження глибоких традицій Покуття і послужила для зростання нового покоління майстрів Корнич, серед яких сьогодні помітною є постать Катерини Романенчук — народної майстрині художнього ткацтва і вишивки. Її твори, незважаючи на самотність і сучасні форми, зберігають традиційну основу ткацтва рідного села і настанови вчителя. Вони засвідчують досконале володіння майстринею різними техніками народного ткацтва і вишивки, вдумливе інтерпретування традицій та власні орнаментальні композиції.

Творчі практики майстрів Корнич, а також культурно репрезентативні заходи місцевих ентузіастів є переконливим аргументом для продовження та плетання традиції корницької тканини як вияву етнестетики та української ідентичності у соціокультурному просторі ХХІ століття.

Умовні скорочення:

ІН НАН України — Інституту народознавства НАН України (Львів)

ЛННБ НАНУ — Львівська національна наукова бібліотека НАН України

МЕХП — Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України (Львів)

МНАПЛ — Музей народної архітектури та побуту у Львові ім. Климентія Шептицького

НМНМГП — Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського (Коломия)

1. Олійник О.В. *Традиційні художні тканини Покуття кінця ХІХ — середини ХХ століть*: дис. ... канд. мистецтв.: 17.00.06. Львів: ІН НАН України, 1997. 174 с.
2. Олійник О.В. Народне ткацтво Покуття: традиція і сучасність. *Народознавчі зошити*. 2017. № 2. С. 251—274.

3. Олійник`О. Ткацтво Покуття кінця ХХ — початку ХХІ століть: традиція та образно-стильові інспірації. *Народознавчі зошити*. 2018. № 2. С. 441—447.
4. Никорак О. *Українська народна тканина ХІХ—ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості*. Ч. 1. *Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України)*. Львів: ІН НАН України, 2004. 584 с.: іл.
5. Никорак О. *Українська народна тканина ХІХ—ХХ ст.: Типологія, локалізація, художні особливості*. Ч. 2. *Одягові тканини (за матеріалами західних областей України)*. Львів: ІН НАН України, 2023. 584 с.: іл.
6. *Akta grodzkie i ziemskie*. T. 12. S. 348. № 3581.
7. ЛННБ НАНУ, відділ рукописів. Ф. Яблоновського. № 78 (d).
8. Герасимович І. Ярмарки і торги на Покутті. *Діло*. 1886. № 90.
9. *Покутські мотиви*: Каталог виставки І. Антонюка. Івано-Франківськ, 1989.
10. Ткачук Я. Ткачем сім років. *Вісник Коломиї*. 1991. 8 лютого.
11. Савчук М. Рушники, що дихають осінню. *Всевідо*. Коломия, 1993. 19 червня.
12. Кречковський Л.В. Антонюк Іван Васильович. *Енциклопедія Сучасної України*. Редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Желєзняк; НАН України; НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. URL: <https://esu.com.ua/article-43030>.
13. Сіленко В. *Берегиня покутських традицій*. URL: https://hutsul.museum/events/2020/kateryna_romanenchuk/ (дата звернення: 12.11.2024).
14. Грицак Н. «ТекСТИЛЬ. Динаміка традиції». URL: <http://hutsul.museum/exhibitions/2013/Tekstuldynamika-traduciya/> (дата звернення: 12.11.2024).
15. Грицак Н. «Рукотворна тканина» Катерини Романенчук. URL: <https://hutsul.museum/exhibitions/2023/rukotvorna-tkanyna-kateryny-romanenchuk/> (дата звернення: 12.11.2024).
16. 8 лип. 2024 р. — «Минуле — то істинна правда про нас»: як кушнір з Коломиї щини Михайло Вінтонюк відроджує давнє ремесло і зв'язок з предками (ФОТО). URL: https://galka.if.ua/mynule-to-istynna-pravda-pro-nas-iak-kushnir-z-kolomyyshchyny-mykhaylo-vintoniuk-vidrodzhuie-davnie-remeslo-i-zv-iazok-z-predkami-foto/?fbclid=IwY2xjawF4gqhleHRuA2F1bQIxMQABHeV90BLecAzWC_ytWShJfmFNn-tG1q7qoqcUXePvqQscoWoEHcy8G9TENQ_aem_iinHHPmE061KVCeqMPox4Q (дата звернення: 12.11.2024).
- Oliynyk, O.V. (1997). *Traditional artistic textiles of the late 19th and mid-20th centuries*: diss. ... candidate of arts: 17.00.06. Lviv: Institute of National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
- Oliynyk, O. (2017). Folk weaving Pokuttia: tradition and modernity. *Ethnology notebooks*, 2, 251—257 [in Ukrainian].
- Oliynyk, O. (2018). Weaving of Pokuttia of the late XX and the early XXI centuries: tradition and figurative-style inspirations. *Ethnology notebooks*, 2, 441—447 [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2004). *The Ukrainian tradition folk cloth of the 19th and 20th cc.: Typology, spreading, artistic features. Interior fabrics (based on materials from Western regions of Ukraine)* (Part I). Lviv: IE NAS of Ukraine [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2023). *The Ukrainian tradition folk cloth of the 19th and 20th cc.: Typology, spreading, artistic features. Clothing fabrics (based on materials from Western regions of Ukraine)* (Part II). Lviv: IE NAS of Ukraine [in Ukrainian].
- Town and country records*, 3581 (Vol. 12, p. 348) [in Polish].
- Lviv Scientific Library of the National Academy of Sciences. Department of Manuscripts. F. Yablouovsky, 78 (d)* [in Polish].
- Gerasimovych, I. (1886). Fairs and auctions in Pokutta. *Work*, 90 [in Ukrainian].
- (1989). *Penitential motifs: Catalog of the exhibition I. Antoniuk*. Iv.-Frankivsk [in Ukrainian].
- Tkachuk, Ya. (1991, february 8). We have been weaving for seven years. *Herald of Kolomyia* [in Ukrainian].
- Savchuk, M. (1993, june 19). Towels that breathe in autumn. *Omniscience*. Kolomyia [in Ukrainian].
- Krechkovsky, L.V. (2001). Antoniuk Ivan Vasyliovych. *Encyclopedia of Modern Ukraine*. Kyiv: Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine. Retrieved from: <https://esu.com.ua/article-43030> (Last accessed: 12.11.2024) [in Ukrainian].
- Guardian of Pokut traditions*. Retrieved from: https://hutsul.museum/events/2020/kateryna_romanenchuk/ (Last accessed: 12.11.2024) [in Ukrainian].
- Hrytsak, N. «Textile. Dynamics of tradition». Retrieved from: <http://hutsul.museum/exhibitions/2013/Tekstuldynamika-traduciya/> (Last accessed: 12.11.2024) [in Ukrainian].
- Hrytsak, N. «Handmade fabric» by Kateryna Romanenchuk. Retrieved from: <https://hutsul.museum/exhibitions/2023/rukotvorna-tkanyna-kateryny-romanenchuk/> (Last accessed: 12.11.2024) [in Ukrainian].
- July 8, 2024 — «The past is the true truth about us»: how a furrier from the Kolomyisk region, Mykhaylo Vintonyuk, is reviving an ancient craft and a connection with his ancestors (PHOTOS). Retrieved from: https://galka.if.ua/mynule-to-istynna-pravda-pro-nas-iak-kushnir-z-kolomyyshchyny-mykhaylo-vintoniuk-vidrodzhuie-davnie-remeslo-i-zv-iazok-z-predkami-foto/?fbclid=IwY2xjawF4gqhleHRuA2F1bQIxMQABHeV90BLecAzWC_ytWShJfmFNn-tG1q7qoqcUXePvqQscoWoEHcy8G9TENQ_aem_iinHHPmE061KVCeqMPox4Q (Last accessed: 12.11.2024) [in Ukrainian].

REFERENCES

Oliynyk, O.V. (1997). *Traditional artistic textiles of the late 19th and mid-20th centuries*: diss. ... candidate of arts: 17.00.06. Lviv: Institute of National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].